

Beslissing nr. 008/2023

Betreft:

Aanvraag die uitgaat van het Agentschap Binnenlands Bestuur om een steekproef van gegevens van het Rijksregister te ontvangen met het oog op de verwezenlijking van de bevraging "Taalbarometeronderzoek"

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, INSTITUTIONELE HERVORMINGEN EN DEMOCRATISCHE VERNIEUWING,

Gelet op de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen,

Gelet op de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten,

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Binnenlands Bestuur",

Gelet op het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid,

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 2015 tot toekenning van taken en kerntaken aan een vereniging zonder winstoogmerk als vermeld in artikel 25, § 1, eerste lid, 3°, van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid,

Gelet op de verordening EU 2016/679 van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming),

Gelet op het bestuursdecreet van 7 december 2018,

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens,

Beslist op 08/03/2023

1. Algemeen

De aanvraag wordt ingediend door het Agentschap Binnenlands Bestuur, hierna de « Verzoeker » genoemd, om een steekproef van gegevens van het Rijksregister te ontvangen met het oog op de verwezenlijking van de Brusselse bevraging 'Taalbarometeronderzoek'. De Verzoeker deelt mee dat de Vlaamse Statistische Autoriteit (hierna VSA) zal optreden als derde vertrouwenspersoon.

De Verzoeker heeft de contactgegevens van de aangewezen DPO en de verantwoordelijke voor de verwerking van de gegevens meegedeeld.

2. Specificiteiten - Behandeling van de aanvraag

2.1 Type aanvraag

Het gaat om een nieuwe aanvraag en geen uitbreiding of wijziging van een eerder toegekende machtiging.

De Verzoeker vraagt om gemachtigd te worden om, via een derde vertrouwenspersoon, een steekproef te ontvangen met de informatiegegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid:

- 1° (naam en voornamen),
- 2° (geboortedatum),
- 3° (geslacht),
- 4° (nationaliteit),
- 5° (hoofdverblijfplaats),

van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

2.2 Ratione Personae (artikel 5 van de wet van 1983)

De Verzoeker vraagt dat de gegevens op basis van artikel 5, eerste lid, 2°, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen meegedeeld worden. Artikel 5, eerste lid, 2° van de voornoemde wet van 8 augustus 1983 voorziet met name in de toegang voor de openbare en private instellingen van Belgisch recht tot het Rijksregister voor de informatie die zij nodig hebben voor het vervullen van taken van algemeen belang die hen zijn toevertrouwd door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie.

Artikel III.2 van het bestuursdecreet van 7 december 2018 voorziet dat taken van beleidsuitvoering kunnen worden toevertrouwd aan de intern en extern verzelfstandigde agentschappen. De Verzoeker heeft in dit kader krachtens artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Binnenlands Bestuur" als taak de beleidsondersteuning en de uitvoering van het beleid inzake de binnenlandse aangelegenheden, met inbegrip van de coördinatie van het beleid met betrekking tot Brussel-Hoofdstad en met betrekking tot de Vlaamse Rand rond Brussel, van het stedenbeleid, van het integratie- en inburgeringsbeleid en voor de beleidsondersteuning conform artikel III.2 van het bestuursdecreet van 7 december 2018.

Op basis van artikel III.113/1 kunnen de instanties opgesomd in §2 van dit artikel persoonsgegevens verwerken voor beleidsondersteunende taken, waaronder wetenschappelijk onderzoek, in het kader van de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest, met het oog op de voorbereiding of evaluatie van het beleid en de opvolging van de beleidsuitvoering.

Volgens artikel 128 GW zijn de Gemeenschappen bevoegd voor de persoonsgebonden aangelegenheden, waaronder het beleid inzake onthaal en integratie van inwijkelingen” (art. 5, §1, II, 3° BWHI). Het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid wordt geregeld in het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid.

De voorwaarden van artikel 5, eerste lid, 2° van de voornoemde wet van 8 augustus 1983 kunnen bijgevolg als voldaan worden beschouwd.

2.3 Categorieën van betrokkenen

De Verzoeker vraagt een steekproef op van personen vanaf 18 tot en met 80 jaar, woonachtig in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met een evenredige verdeling naar hoofdverblijfplaats, alsook binnen elke gemeente/deelgemeente een representatieve steekproef op basis van leeftijd, geslacht en nationaliteit.

2.4 Algemene beschrijving

2.4.1 Context van de aanvraag

De Verzoeker vraagt de steekproeftrekkingen met het oog op de verwezenlijking van een vijfjaarlijkse bevraging, met name de survey “Taalbarometeronderzoek”. Het doel van deze survey is het analyseren van het taalverschuivingsproces en een representatief beeld schetsen van de Brusselse taalrelaties en taalgebruiken in al hun complexiteit, een duidelijk inzicht krijgen in de dynamieken die deze taalverhoudingen genereren en een inzicht verwerven in de relatie tussen taal en identiteit. Zo beoogt het Taalbarometeronderzoek zicht te krijgen op het gebruik van de talen als thuistaal, op taalverwerving, op taalgebruik in verschillende contexten en op attitudes ten aanzien van taalgebruik. De resultaten van het onderzoek worden als basis genomen voor de uitwerking van een gericht beleid in Brussel dat rekening probeert te houden met taalgerelateerde bijzonderheden van deze regio.

Met het onderzoek beoogt de Verzoeker een effectieve respons van 1.500 respondenten. Door de hoge verhuisfrequentie en de relatieve response rate in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt gevraagd om de steekproef in twee bewegingen te laten gebeuren. In eerste instantie worden 1.500 effectieven getrokken, met voor elke persoon zes reserven met dezelfde eigenschappen zodat de steekproef in totaal 10.500 personen zal omvatten. Deze methode volgt een standaard protocol, wat een maximale garantie biedt op een aselechte steekproef en de kans op bias verkleint.

De diensten van het Rijksregister zullen de steekproeven trekken en deze overmaken aan de VSA, die optreedt als derde vertrouwenspersoon. De VSA zal eerst op het basissteekproefbestand een kwaliteitscontrole uitvoeren, zal vervolgens enkel het resultaat van die kwaliteitscontrole aan het Agentschap Binnenlands Bestuur (hierna ABB) meedelen en zal pas na akkoord van het ABB het basissteekproefbestand aan het veldwerkbureau (Ipsos NV) overmaken. De taken van de VSA blijven aldus beperkt tot het uitvoeren van een kwaliteitscontrole op het basissteekproefbestand en het overmaken van dit bestand aan het veldwerkbureau.

Het veldwerkbureau werd aangeduid voor het afnemen van de vragenlijst via de push-to-web- of face-to-face-interviews met de volgende kenmerken:

- in totaal 1.500 volledig ingevulde vragenlijsten;
- doelgroep: inwoners van de 19 gemeenten van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- op basis van een representatieve steekproef (qua leeftijd, geslacht, gemeente, nationaliteit);
- aan de hand van een gestandaardiseerde vragenlijst ontwikkeld door de onderzoeksgroep BRIO van de Vrije Universiteit Brussel;
- duurtijd per interview: circa 25 minuten per respondent.

Het veldwerkbureau staat in voor het versturen van een contactbrief aan de steekproefpersonen met daarin de nodige informatie over het vijfde Brusselse Taalbarometeronderzoek. Meer bepaald worden de respondenten uit het steekproefbestand per brief aangeschreven met de vraag om deel te nemen aan een online survey via een persoonlijke QR-code of url. Bij non-response na een week wordt een herhaling opgestuurd met een QRcode. Wordt de online bevraging nog steeds niet ingevuld, dan wordt een contactprocedure opgestart voor de face-to-face-bevraging. Minimum 7, maximum 21 dagen na de reminder, indien nog niet ingevuld, voorziet het veldwerkbureau een eerste contactmoment door de face-to-face-interviewer. Er zijn in totaal maximaal drie contactnames voor de face-to-facebevraging per respondent die de online bevraging niet heeft ingevuld.

De interviewers dienen een strak protocol te volgen en een intensieve training te doorlopen. Gedurende de realisatie van het veldwerk is er nauw contact met VUB- BRIO en dient een continue opvolging van de individuele interviewers te worden gegarandeerd. De respondenten worden na afloop van de algemene bevraging uitgenodigd om deel te nemen aan een aanvullende online bevraging, inclusief opnieuw een gedeelte informed consent. Deelname aan de aanvullende online bevraging gebeurt op vrijwillige basis met ondertekening van de informed consent. Respondenten die de algemene vragenlijst via de push-to-web methode online invullen en die wensen deel te nemen aan de aanvullende online bevraging geven hiervoor vrijwillig hun emailadres waarmee zij door het veldwerkbureau gecontacteerd worden om de aanvullende online bevraging in te vullen. Met inachtneming van de informed consent worden de vrijwillig gedeelde persoonsgegevens (het emailadres) op basis van hun uniek respondentnummer door het veldwerkbureau vernietigd vooraleer het gepseudonimiseerd surveybestand wordt overgedragen aan VUB-BRIO. Respondenten die de algemene bevraging via de face-to-face-methode invullen, kunnen vrijwillig deelnemen aan de aanvullende online bevraging via de drop-off van een QR-code en/of url.

Het veldwerkbureau dient regelmatig overleg in te plannen met VUB-BRIO, zowel bij de voorbereiding als tijdens de uitvoering van de opdracht. VUB-BRIO zal in de voorbereidende fase de enquêteurs toelichting geven bij het meetinstrument. Tijdens de afname van de enquêtes dient wekelijks overleg ingepland te worden om onder meer de responsgraad te monitoren. Het veldwerkbureau rapporteert wekelijks aan VUB-BRIO over het bestand van de steekproef met de volgende gegevens: uniek nummer respondent, eindresultaat van elke gecontacteerde respondent, datum eindresultaat, nummer interviewer in het geval van face-to-face bevraging, datum registratie en of er ingetekend werd op de aanvullende bevraging.

Ten slotte zal het veldwerkbureau een gepseudonimiseerd surveydatabestand opstellen op basis van de onderzoeksresultaten. Dit gepseudonimiseerd surveydatabestand wordt opgemaakt op basis van

de persoonsgegevens die worden bevestigd en die, op basis van toestemming, worden verkregen tijdens de survey.

VUB-BRIO, dat zal optreden als verwerker van de Verzoeker, ontvangt van het veldwerkbureau dit gepseudonimiseerd surveydatabestand, opgesteld op basis van de surveygegevens. De verwerking en analyse van de gegevens die door middel van de bevestiging werden verzameld, gebeurt door VUB-BRIO. Ten laatste zes maanden na de overdracht van het gepseudonimiseerde surveydatabestand door het veldwerkbureau aan VUB-BRIO, en op instructie van het ABB met melding aan VUB-BRIO, vernietigt het veldwerkbureau het basissteekproefbestand, de resultaten van de survey en het surveydatabestand. Wanneer VUB-BRIO tijdens deze periode van 6 maanden in uitzonderlijke gevallen contradictorische gegevens vindt in het gepseudonimiseerd surveydatabestand, kan VUB-BRIO vragen aan het veldwerkbureau om dit na te kijken in het surveydatabestand.

Naast de algemene bevestiging die zowel face-to-face als online wordt afgenomen, ontwikkelt VUB-BRIO een aanvullende online bevestiging gericht op potentiële taaldrempels, taalnoden, taalvalorisatie en het objectiveren van taalkennis. Dezelfde 1.500 respondenten kunnen hier vrijwillig aan deelnemen.

VUB-BRIO coacht de enquêteurs die de bevestiging zullen afnemen en organiseert regelmatig overleg met het veldwerkbureau om de uitvoering van en de controle op de bevestiging op te volgen. VUB-BRIO voert tevens een kwaliteitscontrole uit op 10% van de gerealiseerde vragenlijsten en staat in voor de wetenschappelijke analyse van de verzamelde onderzoeksgegevens (op basis van de algemene bevestiging en de aanvullende online bevestiging) met inachtneming van bestaand taalkundig en/of sociologisch onderzoek en (wetenschappelijke) tendensen. VUB-BRIO presenteert tenslotte de vastgestelde onderzoeksresultaten en de analyse van de onderzoeksgegevens, inclusief beleidsaanbevelingen, in een wetenschappelijk rapport, dat een vergelijking met de voorgaande Brusselse Taalbarometeronderzoeken bevat.

- ⇒ De nagestreefde doeleinden zijn welbepaald, duidelijk omschreven en wettig in de zin van artikel 15 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

2.4.2 Technische en organisatorische veiligheidsmaatregelen.

De Verzoeker geeft aan een functionaris voor de gegevensbescherming te hebben aangewezen.

Uit de door de Verzoeker verstrekte documenten blijkt dat hij een veiligheidsbeleid heeft en dit ook op het terrein uitvoert. De beschrijving van de maatregelen die zijn genomen om de veiligheid, de integriteit en het vertrouwelijk karakter van de gegevens te waarborgen, kan als voldoende worden beschouwd.

In dit verband wordt de Verzoeker eraan herinnerd dat hij als verwerkingsverantwoordelijke instaat voor het nemen van passende veiligheidsmaatregelen om de persoonsgegevens, waaronder die uit het Rijksregister, te beschermen.

2.5 Categorieën van gegevens die worden meegedeeld

2.5.1 De naam en voornamen

De diensten van het Rijksregister zullen de naam en voornamen na het trekken van de steekproeven meedelen aan de VSA.

De VSA en het veldwerkbureau, mogen de naam en voornamen van de personen getrokken door middel van de steekproef vervolgens gebruiken voor de kwaliteitscontrole. Het veldwerkbureau mag de naam en voornamen van de personen getrokken door middel van de steekproef gebruiken om contact op te nemen en deelname aan de enquête te vragen.

2.5.2 De geboortedatum

De Verzoeker vraagt om van de geboortedatum enkel het geboortjaar mee te delen aan de VSA in functie van de stratificatie naar leeftijd. Dit gegeven wordt verzocht opdat men op basis van leeftijd de representativiteit van de steekproef kan nagaan. Bovendien zal het geboortjaar gebruikt worden door de diensten van het Rijksregister om de leeftijdsgroepen van de steekproef af te bakenen (18 tot en met 80 jaar) en de representativiteit naar leeftijdscategorie te garanderen.

2.5.3 Het geslacht

De evolutie naar een maatschappij waarbij de aanspreking meer en meer geslachtsneutraal wordt en waarin discriminatie op basis van geslacht (wat niet in deze aanvraag specifiek aan de orde is) delicaat is, kan het geslacht enkel in uitzonderlijke omstandigheden of wanneer wettelijke redenen voor handen zijn, worden medegedeeld.

Het gegeven wordt enkel gevraagd om de stratificatie naar geslacht te kunnen controleren. De diensten van het Rijksregister zullen dit gegeven gebruiken om de representativiteit van de steekproef naar geslacht te garanderen.

2.5.4 De nationaliteit

Het gegeven wordt enkel gevraagd om de stratificatie naar herkomst te kunnen controleren. De diensten van het Rijksregister zullen dit gegeven gebruiken om de representativiteit van de steekproef naar nationaliteit Belg/niet-Belg te garanderen. De nationaliteit zelf zal door de diensten van het Rijksregister niet worden meegedeeld, maar enkel of de steekproefpersoon Belg of niet-Belg is.

2.5.5 De hoofdverblijfplaats

De hoofdverblijfplaats zal door de diensten van het Rijksregister worden gebruikt om de steekproef af te bakenen (enkel steekproefpersonen woonachtig in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) en om de representativiteit van de steekproef per gemeente/deelgemeente te garanderen.

Verder zal het gegeven gebruikt worden om de geografische stratificatie van de steekproef te controleren en door het veldwerkbureau om contact op te nemen met de steekproefpersonen.

2.6 Frequentie

De Verzoeker vraagt om een eenmalige brutosteekproef te mogen ontvangen van 10500 personen (1500 personen + telkens 6 reserven).

2.7 Gemachtigde personen

De Verzoeker zal nooit toegang hebben tot de ruwe gegevens.

De VSA zal in het kader van de doelstelling van deze machtiging dan ook als derde vertrouwenspersoon optreden.

2.8 Mededeling aan derden

Het databestand kan enkel geanonimiseerd worden gedeeld. De Verzoeker zal noch ruwe, noch gepseudonimiseerde gegevens uit het Rijksregister ontvangen.

2.9 Duur van de machtiging

De aanvraag wordt enkel ingediend in het kader van de vijfde editie van de Brusselse Taalbarometer. De Verzoeker schat dat het onderzoek ongeveer anderhalf jaar in beslag zal nemen en de machtiging kan dan ook voor deze periode worden toegekend.

2.10 Wijzigingen

De automatische mededeling van de aan de gegevens aangebrachte veranderingen wordt niet gevraagd, aangezien de Verzoeker geen toegang tot de registers vraagt.

2.11 Bewaringsduur

Nadat het veldwerkbureau aan de VSA en het ABB een bevestiging gestuurd heeft van goede ontvangst van het basissteekproefbestand, vernietigt de VSA het basissteekproefbestand ontvangen van het Rijksregister. Ten laatste zes maanden na de overdracht van het gepseudonimiseerde surveydatabestand door het veldwerkbureau aan VUB-BRIO, en op instructie van het ABB met melding aan VUB-BRIO, vernietigt het veldwerkbureau het basissteekproefbestand, de resultaten van de survey en het surveydatabestand.

2.12 Gegevensstroom

De gegevensstroom blijkt duidelijk uit de aanvraag van de Verzoeker.

3. Beslissing

De Minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing,

Beslist dat de diensten van het Rijksregister gemachtigd zijn, met het oog op het trekken van de steekproeven onder de voormelde voorwaarden, toegang te hebben tot de gegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid:

- 1° (naam en voornamen),
- 2° (geboortedatum),
- 3° (geslacht),
- 4° (nationaliteit),
- 5° (hoofdverblijfplaats),

van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

Beslist dat de VSA als derde vertrouwenspersoon gemachtigd is, voor de uitvoering van de voormelde doeleinden en onder de voormelde voorwaarden, steekproeven te ontvangen van de gegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid:

- 1° (naam en voornamen),
- 2° (geboortedatum),
- 3° (geslacht),
- 4° (nationaliteit),
- 5° (hoofdverblijfplaats),

van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

Beslist dat deze machtiging verleend wordt voor een duur van anderhalf jaar (18 maanden), vanaf de datum van deze beslissing.

Annelies VERLINDEN,

Minister van Binnenlandse Zaken,
Institutionele Hervormingen en
Democratische Vernieuwing